

Tisková zpráva

Občané o inflaci a reálných příjmech – květen až červenec 2022

- ⊙ Více než dvě třetiny (69 %) českých občanů jsou toho názoru, že jejich reálné příjmy jsou nižší v porovnání s uplynulým rokem. Čtvrtina (25 %) hodnotí svoje reálné příjmy jako zhruba stejné a jen o málo více než dvacetina (6 %) hodnotí svoje reálné příjmy jako vyšší oproti minulému roku.
- ⊙ Více než polovina (53 %) občanů hodnotila inflaci za rok 2021 jako spíše přijatelnou a dvě pětiny (40 %) jako spíše nepřijatelnou.
- ⊙ 93 % dotázaných očekává další inflační znehodnocení měny v tomto roce, přičemž 54 % se domnívá, že to znehodnocení bude výrazné. Jde o výrazně nejhorší výsledek za celou dobu realizace srovnatelných měření od roku 2007.

Zpracoval:

Jan Červenka

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

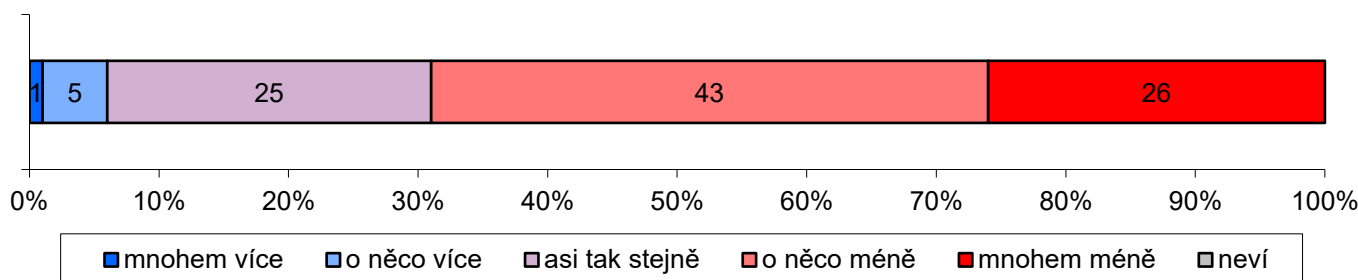
Tel.: 210 310 586; e-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

Výzkum CVVM, který probíhal od poloviny května do začátku července 2022, se zabýval problematikou pohybu všeobecné cenové hladiny, respektive míry inflace. Nejprve jsme všem dotázaným položili otázku týkající se vývoje reálných příjmů jejich domácnosti v uplynulém roce. Následně jsme se respondentů dotázali na hodnocení inflace v minulém roce a na to, jaký vývoj reálných příjmů předpokládají v letošním roce.

Výsledky výzkumu zachycené v grafech 1 a 2 ukazují, že více než dvě třetiny (69 %) české veřejnosti se domnívají, že za příjmy své domácnosti si mohou nakoupit nebo uhradit méně než před rokem, z toho více než dvě pětiny (43 %) zvolily odpověď „o něco méně“ a více než čtvrtina (26 %) uvedla možnost „mnohem méně“. Čtvrtinu (25 %) pak tvoří podíl těch, kdo soudí, že reálný příjem jejich domácnosti je asi tak stejný jako před rokem, respektive že si za svůj příjem mohou nakoupit a uhradit stejně jako před rokem. Jen o málo více než dvacetina (6 %) občanů má pocit, že si za svůj příjem může nakoupit více než před rokem, a z toho pouze 1 % uvádí, že si může nakoupit „mnohem více“ než před rokem, dvacetina (5 %) pak nakoupí „o něco více“.

Graf 1: Subjektivní hodnocení reálných příjmů domácnosti v porovnání se situací před rokem (%)¹

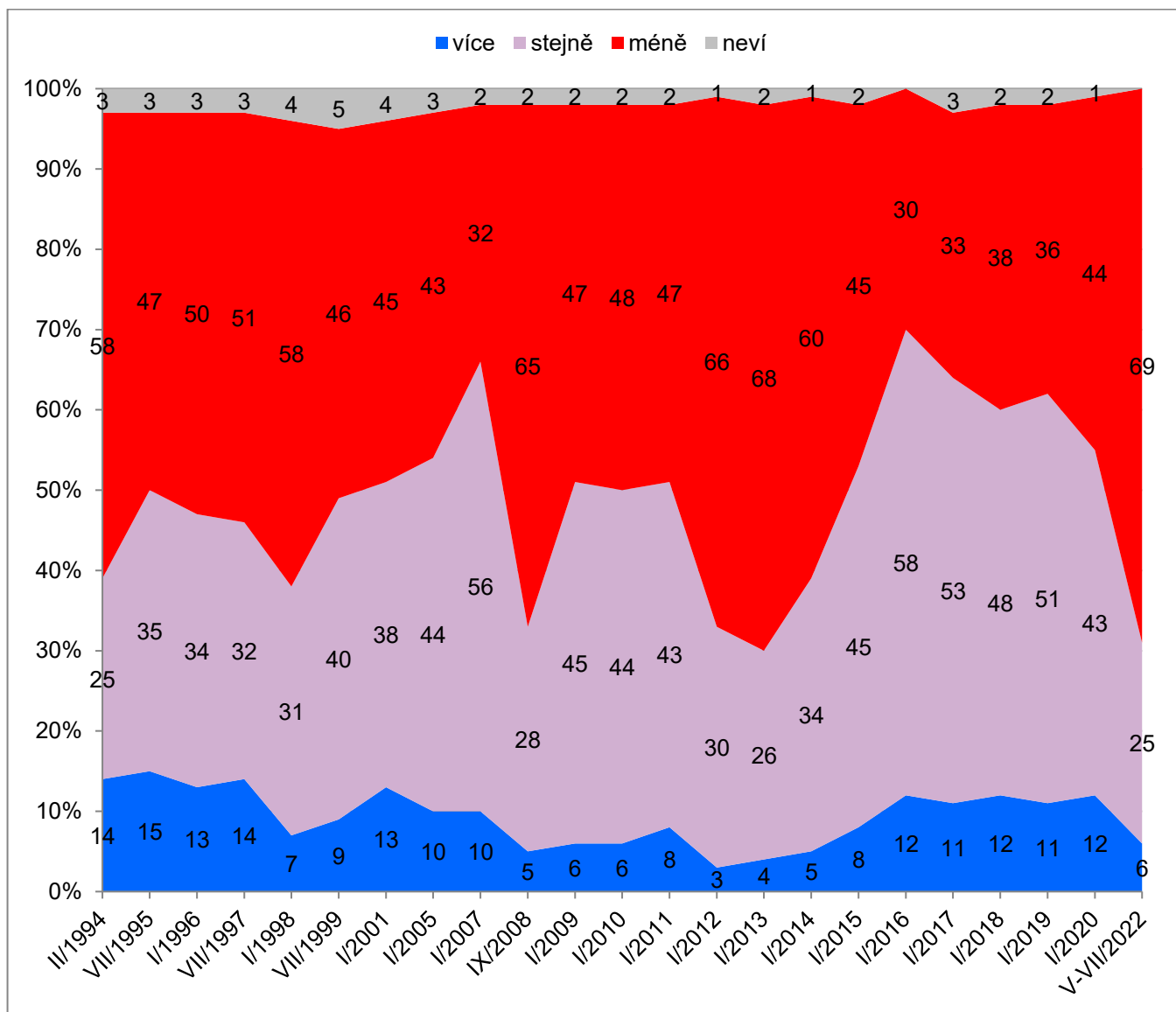

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 14. 5. – 11. 7. 2022, 994 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak vyplývá z údajů v grafu 2, v porovnání s posledním šetřením z roku 2020 výrazně vzrostl (o 25 procentních bodů) podíl těch, kteří hodnotí reálné příjmy jako nižší, a to na úkor snížení podílu těch, kteří hodnotí kupní sílu příjmů jako stejnou (pokles o 18 procentních bodů), ale i podílu těch, jejichž kupní síla je ve srovnání s minulým rokem vyšší (pokles o 6 procentních bodů). Hodnocení vývoje vlastních reálných příjmů za poslední rok se tak dostalo na úroveň svého historického minima zaznamenaného v lednu 2013.

¹ Znění otázky: „Řekl byste, že za příjmy Vaší domácnosti můžete uhradit a nakoupit ve srovnání s dobou před jedním rokem mnohem více, o něco více, asi tak stejně, o něco méně nebo mnohem méně?“

Graf 2: Subjektivní hodnocení reálných příjmů domácnosti v porovnání se situací před rokem – časové srovnání (%)

Pozn.: Kategorie „více“ je součtem podílů „mnohem více“ a „o něco více“, kategorie „méně“ je součtem podílů „mnohem méně“ a „o něco méně“.

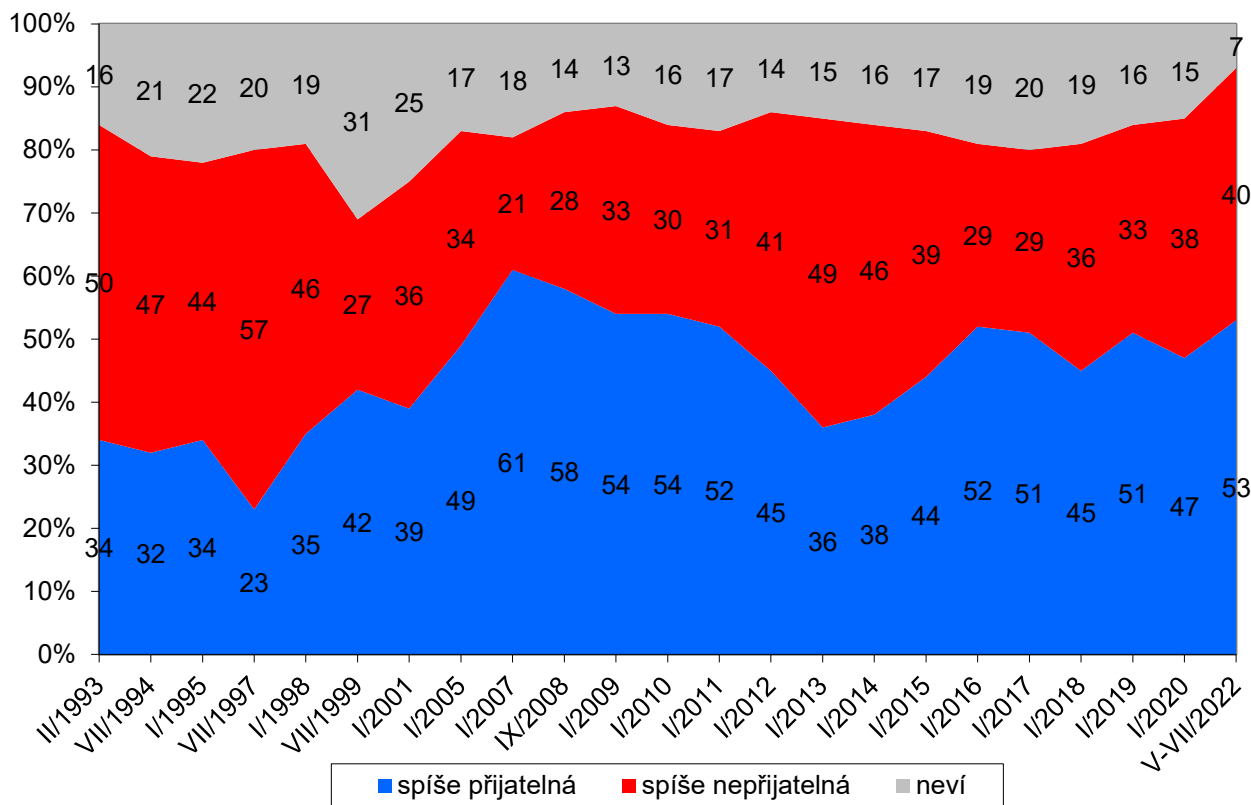
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Podrobnější analýza ukázala, že hodnocení reálných příjmů domácnosti pozitivně koreluje s hodnocením životní úrovně domácnosti, když z těch, kdo hodnotí životní úroveň svojí domácnosti dobře, uvedlo snížení reálného příjmu 57 %, přičemž výrazně jen 16 %, zatímco mezi dotázanými s deklarovanou špatnou životní úrovní domácnosti to bylo 92 %, v tom 59 % uvedlo, že může za svůj příjem koupit mnohem méně než před rokem.

Odpovědi na uvedenou otázku rovněž pozitivně korelují s hodnocením současné ekonomické situace v ČR. Relativně příznivěji pak vyznívají odpovědi mladých ve věku 15 až 19 let, studentů, vysoce kvalifikovaných odborných nebo vedoucích pracovníků, absolventů vysokých škol, občanů, kteří se z hlediska politických preferencí řadí jednoznačně na pravici, a lidí důvěřujících vládě. V poněkud horších barvách situaci okolo vlastního příjmu v porovnání se situací o rok zpět vidí lidé se středním vzděláním nebo vyučením bez maturity, ženy v domácnosti nebo na mateřské dovolené, kvalifikovaní dělníci, ti, kdo se politicky řadí jednoznačně na levici, a respondenti, kteří nedůvěřují vládě.

Další otázka bloku se týkala samotné inflace, respektive její přijatelnosti či nepřijatelnosti v průběhu roku 2021.²

Graf 3: Názory na přijatelnost či nepřijatelnost loňské inflace (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 14. 5. – 11. 7. 2022, 994 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Výsledky v grafu 3 ukazují, jak občané pociťovali inflaci v roce 2021 osobně, přičemž to, že byla spíše přijatelná, si myslí více než polovina (53 %) české veřejnosti. Podíl lidí, kteří uvedli, že pro ně osobně byla inflace za uplynulý rok spíše nepřijatelná, tvoří dvě pětiny (40 %). Zbývající přibližně čtrnáctina (7 %) občanů nedokázala na otázku odpovědět a zvolila možnost „nevím“.

V porovnání s předchozím šetřením z ledna roku 2020, kdy byla zkoumána inflace za rok 2019, se situace příliš neposunula, když hlavní zaznamenanou změnou byl pokles podílu nerozhodných odpovědí o 8 procentních bodů, což se z větší části promítlo do podílu odpovědí označujících loňskou inflaci za spíše přijatelnou, který se zvýšil o 6 procentních bodů, ačkoli i podíl opačného mínění zaznamenal statisticky nevýznamné zvýšení. Za na první pohled zejména v kontextu výsledků v případě první otázky trochu paradoxním nárůstem podílu příznivého hodnocení inflace může být skutečnost, že na rozdíl od většiny dřívějších šetření se aktuální výzkum neuskutečnil hned na začátku roku, ale až na přelomu jeho první a druhé poloviny, přičemž respondenti zde inflaci za rok 2021 hodnotili kromě jiného i na pozadí aktuálního vývoje cenové hladiny, jejíž vzestup v roce 2022 silně akceleroval, ačkoli zvyšování inflace bylo patrné již v druhé polovině roku 2021. Aktuální hodnocení loňské inflace tak zůstává být výrazně lepším než v období let 1993 až 2001 a v letech 2013 a 2014, ovšem zároveň podíl samotného hodnocení loňské inflace jako spíše nepřijatelné je aktuálně vyšší než v letech 2016 až 2019.

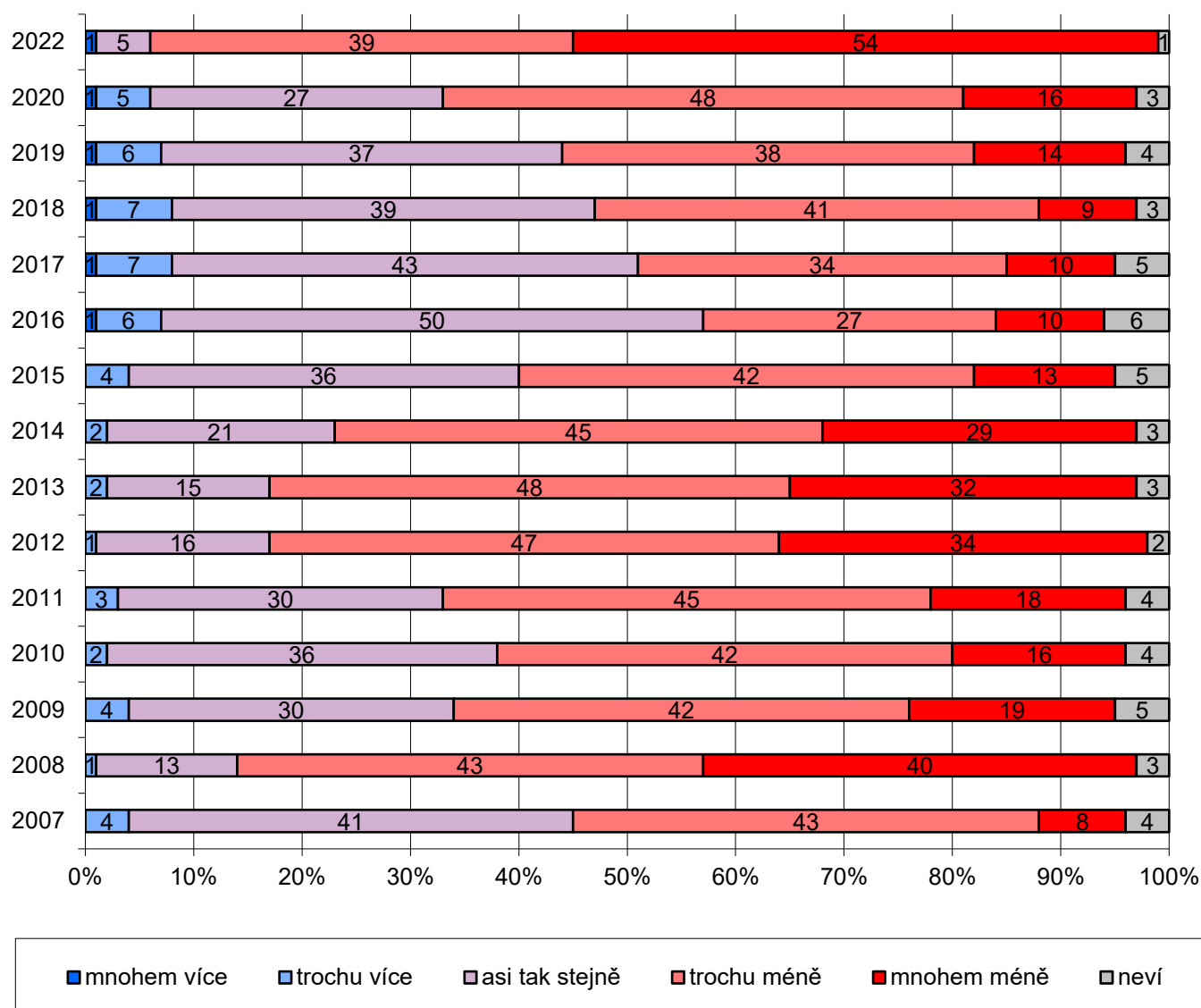
Rozbor podle základních sociodemografických znaků ukázal, že častěji jako přijatelnou nebo méně často jako nepřijatelnou loňskou inflaci vidí ženy, absolventi vysokých škol, studenti, dotázaní s dobrou životní úrovní, lidé, kteří

² Otázka: „A nyní o inflaci. Inflace znamená znehodnocení měny, takže se za stejné peníze nakoupí méně než dřív. Vy osobně jste inflaci v roce 2021 pociťoval jako spíše přijatelnou, nebo spíše nepřijatelnou?“

současnou ekonomickou situaci hodnotí jako dobrou, dotázaní, kteří jsou velmi spokojeni s vlastním životem, ti, kdo se sami na pravolevé škále politické orientace řadí jednoznačně na pravici, respondenti spíše spokojeni se současnou politickou situací, voliči koalic SPOLU či PirSTAN a lidé důvěřující vládě. Naopak častěji jako nepřijatelnou loňskou inflaci hodnotí muži, lidé se středním vzděláním nebo vyučením bez maturity, dotázaní se špatnou nebo „ani dobrou, ani špatnou“ životní úrovní vlastní domácnosti, respondenti, kteří současnou ekonomickou situaci v ČR hodnotí jako velmi špatnou, dotázaní, kteří jsou nespokojeni, případně „ani spokojeni, ani nespokojeni“ se svým životem, ti, kdo jsou velmi nespokojeni se současnou politickou situací, rozhodnutí nevolíči bez preferované strany, ti, kdo nedůvěřují vládě, a lidé, kteří si za příjem své domácnosti mohou nakoupit mnohem méně než před rokem.

Poslední otázka bloku se zaměřila na předpokládaný vývoj inflace v letošním roce.³

Graf 4: Kolik bude moci nakoupit za stejný obnos v tomto roce (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 14. 5. – 11. 7. 2022, 994 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

³ Otázka: „Myslíte si, že v tomto roce si budete moci nakoupit za stejné peníze mnohem více, trochu více, asi tak stejně, trochu méně, mnohem méně než dnes?“

Výsledky zachycené v grafu 4 ukazují, že více než devět desetin (93 %) občanů očekává nějaké znehodnocení měny, přičemž více než polovina (54 %) se obává, že za stejné peníze si bude moci nakoupit mnohem méně než dnes, a další téměř dvě pětiny (39 %) předpokládají, že to bude trochu méně než dnes. Pouze dvacetina (5 %) lidí se domnívá, že za týž obnos bude moci nakupovat stejně jako dnes, jeden ze sta (1 %) českých občanů pak očekává, že za stejné peníze bude možné nakoupit více.

Z hlediska časového srovnání se inflační očekávání postupně zhoršovala již od roku 2016, kdy byl za celou dobu měření nejnižší podíl, těch, kteří předpokládali zhoršení (37 %). Aktuální výzkum ovšem zaznamenal radikální zhoršení inflačních očekávání, které výrazně překonalo i doposud historicky nejhorší výsledek z roku 2008, kdy obavy z toho, že si v daném roce za stejné peníze nakoupí méně, vyslovilo 83 % dotázaných. Je tak zřejmé, že v aktuálních výsledcích se silně odráží negativní vývoj cenové hladiny a celkové ekonomické situace v posledním období.

Vzhledem k tomu, že více než devadesátiprocentní většina respondentů očekává nějaké inflační znehodnocení měny, respektive že předpokládá, že za stejné peníze bude možné nakupovat méně, jediné statisticky významné rozdíly z hlediska sociodemografických a jiných třídících znaků se u dané otázky objevují prakticky jen v rozložení odpovědí mezi variantou „mnohem méně“ a zbytkem škály, jemuž dominuje varianta „trochu méně“. Variantu „mnohem méně“ ve zvýšené míře uváděli dotázaní se špatnou (90 %) nebo s „ani dobrou, ani špatnou“ (62 %) životní úrovní vlastní domácnosti, ti, kdo současnou ekonomickou situaci hodnotí jako „velmi špatnou“ (78 %) nebo „špatnou“ (64 %), ti, kdo jsou „velmi nespokojeni“ se současnou politickou situací v ČR (82 %), lidé nespokojení s vlastním životem (87 %), respondenti nedůvěřující vládě (62 %), voliči SPD (74 %), dotázaní se stěžením vzděláním nebo vyučením bez maturity (63 %) a hlavně ti, kdo v úvodní otázce zaměřené na změnu jejich reálného příjmu oproti situaci před rokem konstatovali jeho výrazné snížení (94 %). Naopak relativně nižší podíly odpovědí „mnohem méně“ se vyskytly mezi mladými lidmi ve věku 15 až 19 let (21 %), studenty (39 %), voliči koalice SPOLU (38 %), respondenty s dobrou životní úrovní vlastní domácnosti (45 %), těmi, kdo jsou spokojeni (32 %) nebo „ani spokojeni, ani nespokojeni“ (33 %) se současnou politickou situací, těmi, kdo jsou „velmi spokojeni“ s vlastním životem (42 %), těmi, kdo ekonomickou situaci ČR hodnotí jako „dobrou“ (34 %) nebo „ani dobrou, ani špatnou“ (37 %), a respondenty, kteří důvěřují současné vládě (36 %).

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	Naše společnost, v22-05
Realizátor:	Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR
Termín terénního šetření:	14. 5. – 11. 7. 2022
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Vážení dat:	Vzdělání X NUTS 2, věk X NUTS 2, pohlaví X kraj, velikost místa bydliště X věk, vzdělání X věk
Kvóty:	Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	994
Počet tazatelů:	76
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem – dotazování CAPI
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	EV.28, EV.29, EV.30
Kód tiskové zprávy:	ev220906
Zveřejněno dne:	6. září 2022
Zpracoval:	Jan Červenka

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý. |
